Tjänsteutlåtande
Socialförvaltningen
Click or tap here to enter text.

Till: Vård- och omsorgsnämnden

Datum: 2026-10-14
Diarienummer: VON 2026/0161

Upphandling av trygghetslås

Sammanfattning

Socialförvaltningen har under 2026 genomfört ett pilotprojekt med cirka 60 digitala trygghetslås på Ljusterö inom ramen för kommunfullmäktiges budgetuppdrag 2026:23 om digital hemtjänst.

Erfarenheterna från piloten har varit positiva och visar att digitala trygghetslås kan bidra till ökad säkerhet, effektivare arbetssätt och minskad hantering av fysiska nycklar. Förvaltningen bedömer att det finns förutsättningar att gå vidare med ett bredare införande.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

Uppdra åt socialförvaltningen att ta fram underlag till en upphandling av digitala trygghetslås för brukare som har beviljats hemtjänst eller trygghetslarm/larminsatser enligt socialtjänstlagen.

Ärendet

Vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2025-11-17, KF § 7:5, gav kommunfullmäktige i budget 2026, genom uppdrag nr 23, Vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utreda och genomföra ett pilotprojekt gällande digital hemtjänst.

Som en del av uppdraget har ett pilotprojekt med digitala trygghetslås genomförts på Ljusterö. Pilotprojektet har gett värdefulla erfarenheter av teknik, installation, behörighetshantering, drift och förändrade arbetssätt. Resultatet och erfarenheterna har redovisats inom ramen för återrapporteringen av budgetuppdrag 2026:23, bilaga 1-2.

Förvaltningens slutsatser

Utifrån det pilotprojekt som har genomförts bedömer socialförvaltningen att digitala trygghetslås har potential att öka säkerheten och effektiviteten i hemtjänsten samt minska behovet av hantering av fysiska nycklar.

Trygghetslås och tillhörande behörighetssystem förväntas förbättra både säkerhet för hemtjänsttagare och arbetsmiljön för hemtjänstpersonal. Ökad säkerhet uppstår exempelvis genom att personalen snabbare kan svara på larm då de alltid har en nyckel med nödvändiga behörigheter med sig, minskad stöldrisk då personalen inte behöver använda stora nyckelknippor samt loggar som visar vem som har öppnat vilken dörr och när. Dessa faktorer skapar även en förbättrad arbetsmiljö för personalen, i kombination med att personalen inte behöver invänta varandra för att byta nycklar vid arbetspassens början/slut. En följd av ett bredd införande av trygghetslås är vidare att behovet av tidskrävande logistikmoment för omsorgspersonalen minskar, vilket frigör tid för kvalificerad omsorg där den behövs. Sammantaget utgör införandet av digitala trygghetslås ett viktigt led i kommunens arbete med att säkra god kvalitet i äldreomsorgen och en hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg.

Ett breddinförande har vidare minskad miljöpåverkan jämfört med dagens hantering, eftersom trygghetslås minskar behovet av extra resor för att hämta och lämna nycklar. Detta är särskilt betydelsefullt för nattpersonal, som har hela kommunen som upptagningsområde.

Ett breddinförande av trygghetslås är därmed i linje med kommunens övergripande mål om att Österåker är en trygg kommun för dem som vistas, verkar och bor här samt att Österåkers utveckling sker med fokus på en hållbar framtid.

Mot bakgrund av ovanstående anser socialförvaltningen att trygghetslås bör införas så att alla kommunens invånare som har hemtjänst eller larm får tillgång till trygghetslås. Idag ca 1 200 invånare. Socialförvaltningen föreslår därför att Vård- och omsorgsnämnden beslutar om att en upphandling ska genomföras för att möjliggöra ett successivt införande inom kommunen.

Förvaltningen har tagit fram en preliminär nyttokalkyl som visar att ett breddinförande av digitala trygghetslås kan ge betydande effektiviseringsvinster, främst genom minskad tid för hantering av fysiska nycklar. Beräkningen visar på en möjlig effektivisering motsvarande cirka 3,2 mnkr årligen, bilaga 3. Effektiviseringsvinsterna förväntas uppstå hos såväl privata utförare som i kommunens egen verksamhet, som omfattar hemtjänst på Ljusterö samt nattinsatser och trygghetslarm under nattetid. Eftersom merparten av hemtjänsten utförs i privat regi innebär den beräknade effektiviseringen inte en motsvarande ekonomisk besparing för kommunen.

Den samlade nyttan ligger framför allt i ökad trygghet och säkerhet för invånarna, effektivare arbetssätt och bättre möjligheter att använda personalens tid till omsorgsinsatser. Kalkylen är preliminär och de faktiska effekterna behöver följas upp i samband med införandet.

Kostnaden för ett breddinförande av digitala trygghetslås uppskattas preliminärt till cirka 1,5 mnkr per år, huvudsakligen i form av licenskostnader. I budgetdialogerna inför 2027 har socialförvaltningen uppmärksammat att den

ökade digitaliseringen medför stigande licenskostnader. Budgeten för 2027 är ännu inte beslutad, men förvaltningens bedömning är att Vård- och omsorgsnämnden kan finansiera breddinförandet under 2027 inom befintlig budgetram och med stöd av tillgängliga stimulansmedel.

De tillkommande kostnaderna behöver därefter beaktas i kommande budgetprocesser för att säkerställa en långsiktigt hållbar finansiering.

Mot denna bakgrund bedömer socialförvaltningen att det finns ekonomiska förutsättningar att påbörja ett breddinförande under 2027 och föreslår att Vård- och omsorgsnämnden fattar beslut i enlighet med beslutsförslaget.

Tidigare beredning

Kommunfullmäktige 2025-11-17, KF § 7:5

Bilagor

1. Återrapportering av budgetuppdrag 2026:23 – digital hemtjänst
2. Genomförande och erfarenheter av pilotprojekt inom digital hemtjänst
3. Preliminär nyttokalkyl

Mona Bakhshi Poor
Socialdirektör

Josefin Bandh
Avdelningschef